

Luonto

TEEMATOIMITUS

Leila Mehto, tuottaja 044 7360 462
Marjaana Lahola 044 7360 158
Mervi Pasanen 044 7360 449
etunimi.sukunimi@mediataloesa.fi

ENTOMART

"Tästä ei mennä!" Mäkäräkään ei pujahda herhiläispesään vartiosotilaan tietämättä.

Euroopan suurin ampiainen

Herhiläinen: Tulokas ei ole ihmistä kohtaan yhtä aggressiivinen ja tungetteleva kuin tavallinen ampiainen.

Tuomo Komulainen

Euroopan suurin ampiailaji herhiläinen (*Vespa crabro*) näyttää asettuneen taloksi Etelä- ja Itä-Suomeen.

Vielä 1980-luvulla herhiläistä tavattiin Suomessa satunnaisesti. Jättiampiainen lähimmät kannat olivat Ruotsissa ja Karjalassa, joten sen leviäminen Suomeen ilmaston lämmettyä ei ole yllätys.

Herhiläisen tavallista ampiaista puolet suurempi koko tiedetään. Silti sitä on sekoitettu muihin pistiäisiin, kuten jättipuupistiäiseen ja ampiaskuningattareen. Varmin tuntomerkki on tarkata otuksen keskiruumista ja niskaa, jotka ovat ruosteenväriset ja ruskeakarvaiset.

Koon kanssa samassa mittasuhteessa ovat myös otuksen voimat, sillä sen pisto vasta kahta tavallisen ampiaisen tuikkausta.

Toisin kuin mehiläinen, herhiläinen kykenee vetämään pistimensä kohteestaan ulos eikä kuole tuikkautuaan.

Herhiläinen lentää voimakkaasti suristen, millä se viestittää myrkyllisyydestään. Herhiläinen on taistelukykyisimpiä hyönteisiä ja saattaa saalistaa kaksi kertaa itsensä kokoista riistaa. Lajin pääasiallinen ravinto on pitkälti samaa kuin hyönteissyöjälinnuilla: kärpäsiä, paarmoja ja perhosia.

Herhiläinen perustaa pesänsä vanhaan linnunkoloon, onttoon kelopötkelöön tai autioon puurakennukseen. Pesän sisäänkäynti on alaosassa, jolloin se on satevedeltä suojassa.

Muiden yhteiskunta-ampiaisten tavoin herhiläinen käyttää peränsä raaka-aineena puuta. Se järsii vahvoilla leuoillaan kuivaa puuainesta, jota sotkee sylkeensä muodostaen paperimassaa.

Herhiläisen toukat ovat lihan-syöjiä. Työläiset pyydystävät niille lentäviä hyönteisiä, mutta ne voivat nyhtää ravintoa myös raadoista. Vastalahjaksi toukat erittävät makeaa nestettä syöttäjilleen. Herhiläispesän sisällä on hyllymäisiä lokerikkoja, joissa munat, toukat ja kotelot kehittyvät. Vain kuningatar talvehtii, muut yksilöt kuolevat syksyllä.

Herhiläinen käyttää saalistaessaan vahvoja leukojaan ja raajojaan. Pistin on ennen kaikkea kotipesän puolustamista varten.

Herhiläinen ei ole ihmistä kohtaan yhtä aggressiivinen ja tungetteleva kuin tavallinen ampiainen. Oma kotipesäänsä, toukkiaan ja kuningatarataan, se ymmärtävästi kuitenkin puolustaa viimeiseen hengenvetoon asti. Herhiläinen kykenee vetämään pistimensä ulos ja tuikkaamaan useita kertoja.

Herhiläisen erottaa yleisestä ampiaisesta paitsi suurempi koko myös ruosteekarvainen väri selässä ja tuntosarvissa.

Ihmisen ja jättiampiainen rauhanomainen rinnakkaiselo onnistuu siis hyvin, joskin lapsien ja allergisten ihmisten lähettyviltä pesä voi olla viisasta hävittää. Herhiläisen pistämän kannattaa

seurata kyypakkauksen ohjeita ja tarvittaessa hakeutua lääkäriin.

●Lähteet: Olsen: Murkkuja ja mehiläisiä; Pikkuötökät talossa ja puutarhassa; Sandhall: Ötökät